

‘Mensheid maakt natuurramp in Hoorn van Afrika tot ware catastrofe’

Jesuïet Ludwig Van Heucke wijt hongersnood aan klimaatverandering en voedselspeculatie

“De voedselcrisis die onder meer Ethiopië en Somalië geselt, komt vooral door de mens.” Dat benadrukt de Vlaamse jesuïet Ludwig Van Heucke. Hij kent de getroffen regio en wijst de opwarming van de aarde en de voedselspeculatie als hoofdoorzaken van het drama aan. “De situatie lijkt uitzichtloos, maar mijn geloof verplicht me hoopvol te blijven.”

“De nomadenbevolking in de Hoorn van Afrika maakt een onderscheid tussen twee soorten honger: de dagelijkse ontbering en het soort dat

doodt. Door de aanhoudende droogte en misoogsten heeft de honger van elke dag voor het eerst in twintig jaar plaats geruimd voor een ernstige voedselcrisis. Naar schatting 12,4 miljoen inwoners van Somalië, Ethiopië, Kenia en de Republiek Djibouti hangen af van voedselhulp. De Verenigde Naties hebben intussen in Somalië officieel de hongersnood uitgeroepen in vijf regio’s, voor het eerst in twintig jaar”, vertelt Ludwig Van Heucke.

De Vlaamse pater heeft twintig jaar terreinervaring in Afrika en heeft in de Keniaanse hoofdstad Nairobi een centrum voor geloof en sociale rechtvaardigheid opgericht. Dat ‘Jesuit Hakimani Centre’ analyseert onder meer de invloed van de stijgende voedselprijzen op de hongersnood. “Schaarse regenval, twee mislukte oogsten en slinkende voedselreserves vormen natuurlijk de directe aanleiding voor de voedselcrisis. Toch is de situatie helemaal uit de hand gelopen door de wereldwijde stijging van de voedselprijzen onder invloed van speculatie. Daarnaast speelt de klimaatverandering een onmiskenbare rol. Extreme droogte komt in de Hoorn van Afrika sinds kort niet meer elk decennium maar om de drie jaar voor. Of hoe de mensheid een natuurramp verergert door een onaangepast economisch en ecologisch beleid te voeren.”

Islamitische terreurbeweging

Somalië heeft een voorgeschiedenis die mee de bijzonder kritieke situatie veroorzaakt. “Interne gewapende conflicten verteren het land en het centrale gezag functioneert nauwelijks. Bijna anderhalf miljoen Somaliërs vluchten binnen de eigen grenzen voor honger en geweld. Ze vallen tijdens hun vlucht vaak ten prooi aan gewapende bendes en bovendien bemoeilijkt de radicaal-islamitische terreurbeweging Al-Shabaab vaak het werk

van westerse hulporganisaties.”

Van Heucke voegt eraan toe: “Die extremisten gebruiken de honger duidelijk als oorlogswapen. Door de voedselhulp voor rivalen af te snijden, halen ze op een weinig lovenswaardige manier de militaire successen die van oudsher zo belangrijk zijn in hun nomadencultuur. Gelukkig zet Al-Shabaab niet overal een rem op de hulpvoorziening. De groep mist structuur en blijkt veeleer een mozaïek van jongerenbendes met wisselende prioriteiten. Zo laat de ene bende hulpgoederen zonder meer passeren, terwijl andere bendes die konvoien terugsturen of smeergeld eisen van de ngo’s.”

Sociale rechtvaardigheid

De bijna tweehonderd jezuïeten van de regio Oost-Afrika hebben een project gelanceerd dat in samenwerking met de lokale bisdommen de ergste nood in Kenia dient te lenigen. Daarnaast blijft de vluchtelingendienst van de jezuïeten, de Jesuit Refugee Service (JRS), uiteraard meer dan ooit actief in de Keniaanse en Ethiopische vluchtelingenkampen waar Somalische burgers massaal toestromen. “Los van de dringende voedselhulp bieden de lokale paters ook psychosociale bijstand aan de vluchtelingen”, getuigt Van Heucke. “De jonge, veelal Afrikaanse jezuïeten van de Oost-Afrikaanse provincie zijn gespecialiseerd in conflictbeheersing en de promotie van sociale rechtvaardigheid. Ze blijken ook goed geplaatst om te lobbyen voor verzoening en aandacht voor het milieu op lokaal, nationaal en supranationaal niveau. Het is daarbij mooi meegenomen dat de paters in kwestie tegelijk contacten onderhouden met vluchtelingen in de kampen, politici, vertegenwoordigers van ngo’s en diplomaten bij de belangrijke zetel van de Verenigde Naties in Nairobi.”

“Al onze inspanningen ten spijt, zijn er geen pasklare oplossingen voor de voedselcrisis in de Hoorn van Afrika”, aldus nog de Vlaamse pater. “Toch verplicht mijn geloof mij om hoopvol te blijven. Een catastrofe veroorzaakt door de mens, valt dankzij de mens op te lossen. De katholieke kerk steunt bovendien op een enorm netwerk in Afrika dat over sterke troeven beschikt om dit type rampen te bestrijden. We realiseren ons soms niet genoeg hoe sterk we daarin nog staan.”

Joris Delporte

Met dank aan *Tertio*